

Bigarren mahai-ingurua: Osasuna sustatzeko modu ezberdinak**ERLAUNTZA. Ongizatea auzoan profesionalen arteko konfiantzazko harremanen bitartez***Wellness in the neighborhood through relationships of trust between professionals*Sorkunde Jaca⁽¹⁾ eta Aitziber Aierbe⁽²⁾Erizaina, Donostiako Udaleko Osasuna Sustatzeko teknikaria⁽¹⁾Familia eta Komunitate Medikua⁽²⁾*sorkunde_jaca@donostia.eus***1. Testuingurua**

Osasun Sustapenerako iparrorratz diren osasunaren determinatzaile sozialek herritarrak zer inguruabarretan jaio, hazi, bizi, lan egin eta zahartzen diren hartzen dute aintzat, inguruabar horiek baitira gaixotze-faktoreen %75. Hala ere, osasunaren determinatzaile sozialak ez dira modu homogeneoan banatzen hirian, eta oso alde nabarmenak daude auzo batetik bestera, elkarrengandik oso gertu egonda ere (1). Horrela, beste hiri askotan bezala, bizi-itxaropena desberdina da Donostian ere auzoaren arabera. Auzoek behar desberdinak izateaz gain, indargune eta identitate propioak dituzte. Hau, hurbiltasuneko zerbitzuetan eta pertsonen eguneroko bizitzako guneetan lan egin duten profesionalak oso erraz identifikatzen dute.

Osasun komunitarioa komunitate bateko gizabanakoen eta taldeen osasunaren adierazpen kolektiboa da, eta hainbat faktorek baldintzatzen dute, hala nola gizabanakoen ezaugarriek, familiek eta gizarte-, kultura- eta ingurumen-inguruneak, osasun-zerbitzuek, faktore sozial politiko eta globalek (2). Hori kontuan hartuta, gizabanakoen, familien eta komunitateen ongizatea hobetzeko, osasuna areagotu dezaketen ekintzak ezar ditzakegu, dauden baliabideak aprobetxatuz. Horretarako, tokiko sareko lana hainbat eragileren arteko aliantzak eta sinergiak sortzeko aukera ematen digun baliabide bat da, helburu komunak ezarri ahal izateko eta gizarte-erronka berriei erantzun kolektiboak eman ahal izateko. Horrela, baliabideak hobeto aprobetxatzen dira eta erronkei ematen zaizkien erantzunak jasangarriagoak, partekatuagoak eta gertuagokoak dira.

Modu ez-hierarkikoan antolatutako tokiko sare horiek osasunean eragin zuzena duten gai edo kezka komunen inguruan egituratzen dira, eta beren ahaleginak koordinatuta eta lankidetzan jardutera bideratzen dituzte, konpromisoan eta konfiantzan oinarrituta.

Nahiz koordinaziorako elkarguneak dauden maila ertainean eta goi mailatan (lurralde, eskualde edota udal mailako zerbitzu arduradunenak), ez da ohikoa auzoetan arreta zuzenean dauden profesionalen elkarguneak egotea.

2021/2022 ikasturtean Gipuzkoako Foru Aldundiak ekintza komunitariorako egindako lan kolektiboaren ostean, ekintza publikora bideratuta marko kontzeptual, estrategiko eta operatiboa definitu du. Dokumentu honek proposatzen duen markoak hurbiltasunetik bideratu nahi du ekintza

komunitarioko politika, erakunde eta lurralde eskala ezberdinetan (3). Marko hau udalerrri bakoitzaren errealitatera egokitu beharko da. Erabiltzen den metodologia komunitarioa harremanak sustatzean oinarritzen da. Marko honetan rolak, estrategiak eta printzipio metodologikoak zehazten dira, erraztea eta eraikitzea izanik administrazio publikoek, ekintza komunitarioan izan behar dituzten bi rolak. Gizarte gaitasunak ahulagoak diren testuinguru batean administrazioaren rolak eraikitzailea izan behar badu, gizarte indartsu eta antolatuetan, aldiz, erraztatzailearen rola izan beharko luke.

Testuinguru honetan jaio eta garatu da Erlauntza. Kolektiboa eta partekatua den ekimen hau Donostian zirriborratzen ari den ekintza komunitarioaren pieza bat da.

2. Zer da Erlauntza?

Auzoan bertan eta pertsonaz pertsona lan egiten duten hainbat zerbitzutako profesionalek **elkarren arteko konfiantza** handiko harremanean oinarrituta elkar topatu, entzun eta hobeto lan egiteko espazio bat da. Profesional hauek beraien helburu propioak izateaz gain **proposamen partekatu** bat dute: auzo horretako pertsonen bizi-kalitatea sustatzea, mantentzea edo berreskuratzea, bakoitzak bere espaziotik eta funtziotik.

Erlauntzan sarean lan egiteak **erronka sozial berriei kolektiboki** heltzea ahalbidetzen digu, **kohesio soziala eta ekitatea** bultzatuz.

3. Non?

Erlauntza Donostiako 8 auzotan martxan dago. 2017an sortutako talde motorrak ireki zuen bide hau eta dagoeneko 8 talde osatuta ditugu eta lanean dihardute.

4. Nola egiten dugu lan Erlauntzan?

- Bi hilabetetik behin biltzen gara bi orduko saioetan, harremanak urtean zehar mantenduz.
- Konfiantzan oinarritutako harremanen bidez ekintzara pasatzeko aukerak aztertzen ditugu.
- Aliantzak sortzen ditugu beste partaideekin.
- Auzoaren ikuspegia partekatzen dugu, auzoa besteen begiradatik ezagutu ahal izateko.
- Aktiboki entzuten dugu.
- Beharrei indarguneetatik eta aukeretatik heltzen diegu.
- Auzoko baliabideen instalazioak eta pertsonak ezagutzen ditugu. Horregatik, bilerak egiteko lekuak aldatzen ditugu.
- Jendaurrean kasu onak daudela aitortzen dugu, besteen lana edota proiektuak balioan jarrita.
- Harremanak sendotuko dituzten tresnak sortzeko prest gaude beharren arabera (analogikoak edo digitalak)

5. Zer egiten dugu Erlauntzan?

Saioetan parte hartzaileek taldekideekin izandako harremanak, datozen bi hilabeteetako asmoak eta auzoaren ikuspegia eta erronkak mahai gainean jartzen ditugu, eta, aukerarik ikusten bada, elkarlanerako bideak esploratzen ditugu ekintza abiatzeko.

6. Zergatik?

Sistematika bat jarraituz, komunitatean dauden eragileen arteko konfiantzazko harremanak sendotuz eta berrien artekoa bultzatuz sare bat eraiki nahi dugulako. Horrela, auzoan, profil anitzeko sare ehunduago bat sortzen da eta sarea auzoko pertsonen sostengu egokiagoa bilakatzen da.

Sare honen bitartez, auzo bakoitzean sortzen diren erronkei emango diegun erantzuna partekatuagoa, jasangarriagoa eta gertukoagoa izango da.

7. Zertarako?

Tokiko erronka eta indarguneei modu integral batean erantzun sistemikoak eraikitze beharrezkoa ikusten dugulako, gizarte-kohesioa eta ekitatea bultzatuz.

8. Nola neurtu ekimena?

Ekimenaren aurrerapausoak neurtzeko berriazko tresna bat sortu zen, Erlauntzometroa deitzen dena. Emaitza kualitatiboak dituen ekimen bat neurtzeko lau dimentsiotan banatzen den tresnaz baliatzen gara talde bakoitzean hausnartzeko eta elkarrizketa sortzeko.

9. Zeri laguntzen dio Erlauntzak?

Erlauntza Donostian zirriborratzen ari den Ekintza Komunitarioaren Markoko pieza bat da.

10. Bibliografia

- Donostiako Udaleko Osasun Publikoko zerbitzua 2020, Donostiako Osasun Diagnostikoa.
<https://www.donostia.eus/ataria/documents/11025248/11025477/DIAGNOSTICOSALUDEUS.pdf/5d097132-c6f8-77a3-9d0f-96221d07f778?t=1622184474808>
- Eusko Jaurlaritzako Osasun Saila 2013, Osasuna ikuspegi komunitario batetik lantzeko gida metodologikoa.
https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/saludcomunitaria/eu_def/adjuntos/guia-metodologia-eus.pdf
- Gipuzkoako Foru Aldundiko Partaidetza Saila, ekintza komunitarioa. Gipuzkoako Foru Aldundiaren eta lurraldeko udalen ekintza publikora bideratutako marko kontzeptual, estrategiko eta operatiboa.
<https://www.gipuzkoa.eus/documents/917770/27303951/EkintzaKomunitarioaMARKOAEu.pdf/db70c9ef-50af-f933-25ef-d6c9ea660e9e?t=1667376888859>